

Det kongelige Justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep

0030 Oslo

Elektronisk forsendelse: postmottak@jd.dep.no

Vår ref.: 959/10 - JM

Deres ref.:2010009890 ES TSA/bj Oslo, 6. januar 2011

Høring - utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet

Det vises til brev av 22.10.2010 fra Det kongelige Justis- og politidepartementet med ledsagende høringsnotat. Høringsfristen for forslaget om å utvide virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet i form av en ny særreaksjon - overføring til tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern er satt til 01.02.2011.

Diakonhjemmet Sykehus synes det er fortjenestefullt at Justisdepartementet har tatt et initiativ for i større grad å kunne verne samfunnet mot vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet. Vi er imidlertid usikker på om det foreslåtte tiltaket er egnet og stiller spørsmål til det helsefaglige grunnlaget.

Diakonhjemmet Sykehus vil i det følgende gi fortløpende kommentarer til innholdet i høringsnotatet fra Lovavdelingen fra oktober 2010 ref. Snr. 201009890.

- Vi stiller spørsmålsteget ved det faglige grunnlaget som er lagt til grunn når departementet uttaler at det bør søkes løsninger innen helsevesenet for utilregnelige som begår klart samfunnsskadelig, men ikke farlig kriminalitet. Det er etter vår oppfatning ikke sikre holdepunkter for å fastslå at helsevesenet rår over virkemidler som kan sikre oss mot at utilregnelige begår kriminalitet.
- Vi synes forslag på en uheldig måte kombinerer kriminalomsorg og helsetjeneste. Dette illustreres tydelig blant annet i avsnitt 3 der det uttales at det vil være hensiktsmessig med "en noe nærmere beskrivelse av hvilken straffbar atferd som bør kunne gi grunnlag for idømmelse av tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern". Vi finner det tvilsomt at det er typen kriminalitet som skal være grunnlag for å tildele helsehjelp. Vi er av den prinsipielle oppfatning at det er en persons aktuelle helsetilstand som skal ligge til grunn for tildeling av helsehjelp. Vi legger også til grunn helsehjelp bør tildeles i henhold til etablerte ordninger for gjennomføring av rettighetsvurderinger (rett til nødvendig helse hjelp eller ei) i forkant av tjenester fra spesialisthelsetjenesten.

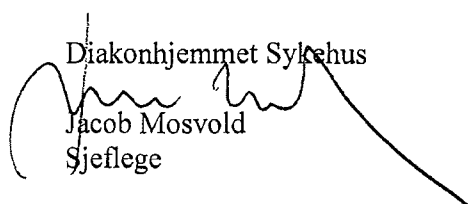
- En organisering som legger til grunn at gitte former for kriminell atferd skal håndteres innenfor rammen av det psykiske helsevernet vil kunne bidra til økt stigmatisering av pasienter med psykiske lidelser. En slik utvikling vil være svært uheldig.
- Forslaget begrunnes i vesentlig grad ut fra hensynet til samfunnsvern mot vedvarende og skadelig kriminalitet. Vi er av den oppfatning at de tiltak som samfunnet finner nødvendig for å sikre seg mot kriminalitet må forankres i kriminalomsorgen. Dette bør også gjelde for den aktuelle gruppen individer det her er snakk om.
- Vi vil anmode om at departementet ser nærmere på mulighetene for å benytte judisiell observasjon for å ivareta de hensyn som er beskrevet ved den foreslåtte særreaksjonen f.eks. utvidet bruk for å sikre en kvalifisert vurdering av funksjonsnivå, tilregnelighet og soningsdyktighet.

På generelt grunnlag stiller Diakonhjemmet Sykehus seg skeptisk til om det foreliggende forslaget er hensiktsmessig i forhold til de formål man ønsker å ivareta. Vi velger likevel å påpeke noen konkrete utfordringer i utkastet:

- Det kan synes urealistisk å stabilisere, utrede og skreddersy et omfattende behandlingstilbud innenfor de tidsrammene som er lagt til grunn i forslaget. For eksempel er det i Oslo i dag stor mangel på egnede boligløsninger for mennesker med omfattende og sammensatte problemer. Det vil sannsynligvis være nytteløst med en stor tiltakspakke hvis ikke en trygg og stabil boligsituasjon er til stede. Vi er av den oppfatning at sentrale aktører/hjelpeinstanser må forpliktes til å delta i oppfølging av den enkelte. De formuleringene som er valgt på s. 9 - siste avsnitt - kan fremstå for uforpliktende ved at departementet forutsetter at ulike aktører deltar, men det er utelukkende den faglige ansvarlige som har en plikt.
- Det må etter vårt syn lages egne retningslinjer for når den domfelte ikke lenger skal ha krav på de tjenestene som er skissert i planen, ref avsnitt 4.7. Hva skal for eksempel konsekvensene være av tilbakefall til vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet i nærmiljøet og mislighold av plikter som leietaker av en bolig?

Avslutningsvis vil vi gi uttrykk for en viss undring over at man har valgt å fremme et forslag om en ny særreaksjon for en gruppe anslått til 10-20 personer jf s. 18 i utkastet - 1. avsnitt. Vi anmoder om at departementet heller vurderer å se nærmere på om ikke allerede eksisterende ordninger kan anvendes i forhold til denne svært begrensede gruppen personer.

Med vennlig hilsen

Diakonhjemmet Sykehus

 Jacob Mosvold
 Sjeflege

Saksbehandlere: Jon Ragnar Skotte/Jan Fredrik Andresen tlf. 47465821/48194293

Kopi: Helse Sør-Øst RHF, Postboks 404, 2303 Hamar - postmottak@helse-sorost.no -
 helle.devik.haugseter@helse-sorost.no
 Helse- og omsorgsdepartementet, Pb. 8011 Dep, 0030 Oslo - postmottak@hod.dep.no